

Datum
2012-04-16

Diariennr
AdmD-548-2011

Ert datum
2011-12-06

Era diariennr
Ju2011/1164
Ju2011/7648

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

**Betänkandet Transporter av frihetsberövade (SOU 2011:7) samt
Statskontorets promemoria Transporter av frihetsberövade – En
konsekvensanalys**

Kammarrätten har anmodats att yttra sig över betänkandet och medföljande promemoria och får med anledning härav anföra följande.

Sammanfattning

Kammarrätten välkomnar utredningens förslag om att det i lagstiftningen tydliggörs vem som bär ansvaret för transporter av frihetsberövade. Kammarrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, inga invändningar mot förslagen om hur verksamheten för transporter av frihetsberövade personer bör organiseras eller den föreslagna ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter. Kammarrätten finner inte heller skäl att ifrågasätta Statskontorets konsekvensanalys av de förslag som läggs fram i betänkandet. Kammarrätten vill dock framföra vissa synpunkter avseende möjligheten att neka biträde samt överlämna transportuppdrag, möjligheten att ta frihetsberövade i förvar i samband med vissa transporter samt sekretessen för de uppgifter som lämnas till polis eller Kriminalvård i samband med överlämnande av transportuppdrag.

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

Telefax
08-14 98 89

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

Möjligheten att neka biträde samt överlämna transportuppdrag

I betänkandet föreslås bl.a. att en ny paragraf, 29 a §, införs i polislagen (1984:387). Den föreslagna bestämmelsen innebär att polisen får överlämna verkställigheten av en transport av någon som är berövad friheten till myndighet som regeringen bestämmer (enligt förslaget Kriminalvården). Utredningen har inte sett någon anledning till att begränsa polismyndigheternas möjligheter att överlämna verkställigheten av transportuppgifter. Enligt utredningen bör det i stället överlämnas till den enskilda polismyndigheten att avgöra i vilka fall ett överlämnande är lämpligt.

Om en beställande myndighet har bedömt att polisens biträde är nödvändigt för att genomföra en transport uppkommer fråga om polisen ska ha möjlighet att neka myndigheten biträde eller kunna överlämna uppdraget till Kriminalvården. Det behöver klargöras om polisen och Kriminalvården ska kunna neka en beställande myndighet biträde när detta görs med stöd av lag. Vikten av ett klargörande i denna fråga gör sig särskilt gällande med tanke på förslaget att det i flera lagar ska införas nya restriktiva kriterier för att biträde ska kunna begäras. Vidare kan det enligt kammarrättens mening diskuteras om det alla gånger är lämpligt att polisen ska kunna överlämna verkställigheten av transportuppdrag till annan myndighet. Det bör i vart fall närmare utvecklas i författningskommentaren under vilka förutsättningar polisen ska kunna överlämna verkställigheten av transporter till Kriminalvården.

Bestämmelser om polisens skyldighet att ge biträde åt andra myndigheter finns i ett flertal författningar, varav några inte har varit föremål för närmare diskussion i betänkandet (t.ex. smittskyddslagen [2004:168] och lagen [1993:387] med stöd och service till vissa funktionshindrade). Kammarrätten saknar motivering till varför förslaget om att beställande myndighet ska kunna vända sig direkt till Kriminalvården har begränsats till vissa lagar.

Beslut om förvar i samband med vissa transporter av frihetsberövade

I betänkandet föreslås att personer som beretts vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM, och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser för vård av unga, LVU, ska kunna tas i förvar i samband med transporter enligt 43 § LVU och 45 § LVM. Beslut om förvar ska kunna tas om detta bedöms nödvändigt för att transporten ska kunna genomföras. Enligt utredningens förslag får barn som är under 15 år och som vårdas med stöd av LVU inte tas i förvar.

Det är positivt att det i LVU införs ett uttryckligt förbud mot förvarstagande av barn som är under 15 år. Domstolen ställer sig dock tveksam till om andra personer som beretts vård enligt LVU och LVM ska kunna tas i förvar i samband med transporter utan att mycket särskilda omständigheter föreligger. Det bör i sammanhanget framhållas att de transporterade inte avtjänar ett straff utan är omhändertagna för vård. I betänkandet förs åsikten fram att det är bättre att låta en person övernatta i en låst lokal än att han eller hon får tillbringa natten i en polisbil eller under bevakning i

en polisreception eller liknande lokal. De föreslagna bestämmelserna medför i dess nuvarande lydelse en risk för att en person som vårdas med stöd av LVU och LVM kan komma att tas i förvar i samband med transporter enbart för att underlätta bevakningen av personen i fråga. Sådana praktiska överväganden utgör knappast bärande skäl för att en sådan ingripande åtgärd som ett förvarstagande ska kunna tillgripas.

Beslut om förvar måste präglas av stor restriktivitet. Det bör av lag klart framgå vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att ett sådant beslut ska kunna fattas (jfr kriterierna för att hålla en person avskild enligt 15 c § LVU och 34 § LVM). Det bör även klart framgå av lagstiftningen vem det är som har behörighet att fatta sådana beslut.

Sekretess för uppgifter som lämnas till polisen och Kriminalvården vid transporter

Uppgifter om personer som tvångsvårdas är ofta till sin natur mycket integritets-känsliga. För dessa uppgifter gäller vanligtvis som huvudregel sekretess (se t.ex. 25 kap. 1 § och 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400], OSL), även mellan myndigheter.

Utredningen föreslår att det bl.a. i LVU och LVM införs en skyldighet för den beställande myndigheten att lämna uppgifter till den verkställande myndigheten. Kammarrätten noterar att sekretessen mellan myndigheterna i sådant fall bryts (se 10 kap. 28 § OSL).

Enligt betänkandet bör utgångspunkten vara att information som är sekretessbelagd hos de beställande myndigheterna ska kunna vara det också hos den verkställande myndigheten. Utredningen föreslår att bestämmelsen i 35 kap. 20 § OSL utvidgas till att avse även annan verkställande myndighet, närmast Kriminalvården. Enligt nämnda bestämmelse föreligger emellertid en presumtion för offentlighet. Uppgifter som överlämnas av vårdinstitutioner till polisen eller Kriminalvården i anslutning till ett transportuppdrag kan således komma att omfattas av svagare sekretess hos den verkställande myndigheten än hos den beställande myndigheten.

Kammarrätten har inga invändningar mot förslaget att polisen och Kriminalvården ska få tillgång till information om den person som ska transporteras då en myndighet har överlämnat verkställigheten av ett transportuppdrag till nämnda myndigheter. Kammarrätten anser dock – mot bakgrund av att det införs en uppgiftsskyldighet som innebär att sekretessen mellan myndigheterna bryts och att det kan antas att uppgiftslämnandet blir mer frekvent – att uppgifterna bör ges samma sekretesskydd hos den verkställande som hos den beställande myndigheten.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Inga-Lill Askersjö och
tf. kammarrättsassessorn Pontus Nilsson, föredragande.

Inga-Lill Askersjö

Pontus Nilsson

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DOM

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå